Krystallen bak Steinhaugen

Av Edmund Schilvold

Publisert i Moss Dagblad

Den er ingen vanlig opphopning av geologiske tilfeldigheter, Steinhaugen i Storgata 15. Det finnes knapt noen tilsvarende steinbutikk i Norge. Men vel så viktig som utsalget, er de varene som ikke kan legges i noen hylle.

– Ser vi på geologiske samlerobjekter, så er vi alene om å ha et slikt utvalg. Det er ingen i Norden som er bedre på stein enn oss, slår Egil Jensen fast. Han har samlet stein så lenge han kan huske, og på 1970-tallet smittet han Cathleen fra Færøyene med sin entusiasme. I 1978 etablerte de Steinhaugen & Co, med Cathleen som daglig leder. De startet opp i Våler, flyttet så til Høienhald, og i 1982 slo de seg til ro i Storgata 15.

Lokaler fra 1815

Med det reddet de også et nærmere 200 år gammelt hus fra undergangen. Først i 1983, etter omfattende restaurering og store økonomiske utlegg, var den gamle boligen til møllermester Andersen bragt i stand.

– Vinduene og panelene stammer fra 1815. Så godt bygde de den gangen, påpeker Cathleen.

– Når et hus fyller 200 år, blir det automatisk vernet. Så dersom kommunen vil ha også dette huset vekk, må de skynde seg, fleiper ektemannen.

De er forøvrig glade for restaureringen av gamle Tivoli Amfi, som ligger like ved siden av, og de ser også positivt på etableringen av Bjørnsonkvartalet, som de håper vil føre til mer trafikk av folk også i deres del av Storgata.

Cathleen avviser at lokalet ligger for bortgjemt. Det er en butikk for spesielt interesserte, og folk finner fram likevel, mener hun.

– En blir jo kjent etterhvert, og vi ligger veldig fint til, med ferjeforbindelsen og den korte veien til Oslo. Det kommer kunder hit fra alle deler av landet, og i sommerhalvåret får vi også mange fra utlandet.

Fra stjerneporfyr til forsteinet tre

Innholdet i butikken kan deles inn i tre grupper. Mange visuelt attraktive steiner inngår som dekorative elementer i gaveartikler. Klokkene med urskive av stjerneporfyr, en vanlig bergart på Jeløy, og kommunesteinen til Moss, er bare et eksempel på dette.

Så kommer hyllene med steiner som opp gjennom historien er blitt tillagt ulike legende krefter. Hver enkelt type er gitt en kort beskrivelse. Her finnes mineraler mot alt fra gikt til kjærlighetssorg. Egil understreker at han og Cathleen bare formidler det som fra før er skrevet om emnet, og at de ikke selv tar stilling til påstandene.

– Jeg har drevet rent detektivarbeid i originalkilder. Det som står på lappene, har ingenting med mine personlige meninger å gjøre. Mye er hentet fra gammel egyptisk tro.

Det mest typiske for Steinhaugen er likevel alle samlerobjektene. Butikken har omkring 400 forskjellige mineraler, noe som regnes som et høyt antall, og de fleste stammer fra Norden.

– Det finnes omkring 4000 enkeltstående typer av mineraler på jorda, og av dem igjen finnes mange varianter. Noen er vanlige, andre er uhyre sjeldne, opplyser Egil.

De to geologientusiastene har samlet mange rariteter på reiser i utlandet. Biter av dinosaurknokler, forsteinet tre som klinger som metall på grunn av høyt jerninnhold, og mange andre pussigheter.

– På 80-tallet hadde vi fått tak i et reir med forsteinede dinosauregg fra Kina. Men på den tiden var det ingen interessert. Til slutt endte det i Belgia. Nå får du ikke noe slikt for under tre millioner kroner. Men vi kunne ikke forutse utviklingen, smiler Egil.

Flere bein å stå på

Men Steinhaugen har flere bein å stå på enn de som synes i butikken. Egil understreker at kåserier, kurs og turer utgjør en viktig del av driften. Ikke så rart, for begge har store kunnskaper å øse av.

– Når folk ser i hyllene her, får de ofte et litt galt inntrykk av hva vi driver med. Vi reiser rundt på alle mulige tilstelninger, vi besøker messer og foreninger og arrangerer kåserier og guidede turer. Hadde vi ikke hatt det å støtte oss til, ville ikke butikken ha gått.

Men hva er det som egentlig ved *steinsamling* som fascinerer dem slik? Kathleen trekker fram skjønnheten, formene og fargene, og ikke minst alle møtene med hyggelige, engasjerte mennesker.

EDMUND SCHILVOLD
tekst og foto